

omnibus necessariis ad salutem; deindè in honestate morum & virtutum & iis quæ in humana Societate & consuetudine necessaria sunt juxta morem patriæ & conditionem statûs. Quantum verò ad exemplum, debent parentes Filiis exemplo bonorum morum & operum præire, & cavere, ne malo exemplo eis dent causam vel occasionem peccati: Demum quantum ad correctionem debent parentes corrigere & emendare peccata Filiorum juxta illud Proverb. 13. v. 24. *Qui parcit virgâ, odit Filium suum, qui autem diligit illum, instanter erudit &* Proverb. 23. v. 13. *Nolite subtrahere à puero disciplinam, si enim percusseris illum virgâ, non morietur, v. 14. tu virgâ percuties eum, & animam ejus de inferno liberabis.* Discreta tamen & prudens debet esse correctio, ut nec nimia severitate prolem in desperationem adducat, nec nimia indulgentiâ vitii Filiorum occasionem præbeat juxta monitum Apost. Ephes. 6. v. 4. *Et vos patres nolite ad iracundiam provocare Filios vestros, sed educate illos in disciplinâ & correptione Domini ad Coloss. 3. v. 21. Patres nolite ad indignationem provocare Filios vestros, ut non pusillo animo fiant.*

## DISPUTATIO XLVI.

*De Matrimonio in quantum est Sacramentum.*

**S**icut Christus elevavit actus virtutis pœnitentiæ, ut non tantum sint pœnitentis actus habentes effectum, ad quem ex propriâ sua ratione sunt apti, sed etiam sint partes Sacramenti ex opere operato causantes gratiam, ita contractum civilem matrimonii in novâ lege Christus elevavit ad esse Sacramentale, licet verò statim post peccatum fuerit matrimonium sive matrimonii usus de se remedium concupiscentiæ, in quantum licito modo intrâ matrimonium satisfiebat concupiscentiæ, quæ aliàs nimis arctata in quælibet inhonsta  
facile

DE MATRIM. INQUANTUM EST SACRAM. 485  
facile efflata fuisset, attamen non prius cœpit esse  
signum collativum gratiæ reprimentis seu minuē-  
tis concupiscentiam in sua radice, nisi post adven-  
tum Christi.

## Q U Æ S T I O I.

*An Matrimonium sit Sacramentum conferens  
gratiam?*

**D**ICO 1. Sacramentum importat aliquod reme-  
dium sanctitatis, homini contra peccatum exhi-  
bitum per sensibilia signa: unde cum hoc inveniat in  
Matrimonio, inter Sacramenta computatur S. Th.  
in suppl. Q. 47. A. 1. O.

*Explicatur & probatur Conclusio: quam contra hæ-  
reticos negantes Matrimonium christianorum esse  
verum legis novæ Sacramentum definitum Con-  
cil. Florentinum in decreto unionis tum Trident.  
Sess. 24. de Sacram. Matr. Can. 1. Si quis dixerit,  
Matrimonium non esse verè & propriè unum ex septem  
legis evangelicæ Sacramentis à Christo Domino institu-  
tum, sed ab hominibus in Ecclesia inventum, neque  
gratiam conferre; Anathema sit. quia omne signum  
sensibile practicum gratiæ sanctificantis permanen-  
ter à Christo institutum est verum Sacramentum;  
tale autem est Matrimonium fidelium; nam impri-  
mis est actio sensibilis nempe consensus per signa ex-  
terna notificatus, deinde est signum, ut colligitur ex  
verbis Apostoli Ephes. 5. ubi postquam dixerat viri  
& uxoris mutuam conjunctionem representare hy-  
postaticam unionem verbi divini cum natura huma-  
na & ejusdem cum Ecclesia conjunctionem per fi-  
dem & charitatem, ideoque maritis præcepisset, ut  
diligent uxores suas, ut Christus dilexit Ecclesiam,  
tandem concludit: Sacramentum hoc magnum est,  
ego autem dico in Christo & Ecclesia. Demum Ma-*

trimonium est signum practicum gratiæ : quia significat gratiam in ipsa susceptione Sacramenti conferendam subjectis dispositis de quâ

DICO 2. *Cum in Matrimonio detur homini ex divina institutione facultas utendi suâ uxore ad procreationem prolis, datur etiam gratia, sine qua id convenienter facere non possit* S. Th. in suppl. Q. 42. A. 2. ( ).

*Probatur* : Omne Sacramentum causat gratiam sanctificantem cum jure ad gratias actuales necessarias ad obtinendum finem Sacramenti, ergo etiam Matrimonium causat gratiam sanctificantem cum exigentia gratiarum actualium, quibus convenienter obtineatur finis Matrimonii, qui est procreatio prolis. Exponit hanc gratiam Apost. 1. ad Timot. 2. v. 15. ita de muliere conjugata differens : *salvabitur per filiorum generationem, si permanserit in fide* ( ubi significatur gratia servandi fidem thoti ) & *dilectione* ( quo significatur gratia continuandi mutuum conjugalem amorem ) & *sanctificatione* ( per gratiam contra immunditiam ) *cum sobrietate* ( nempè per gratiam contra intemperantiam ) *Ratio congruentiæ est* : quia enim Christus institutione Sacramentorum providit, ne remedia pro specialibus difficultatibus in vita christiana occurrentibus deessent, Matrimonium autem sit status maximas post se trahens difficultates, tum propter Matrimonii unitatem & indissolubilitatem, tum proptet rebellionem concupiscentiæ : usus enim Matrimonii inflammat concupiscentiam & absorbet rationem, tum propter liberorum educationem & supportationem inruarum infirmitatum, ideo conveniens fuit, ut ad illas difficultates superandas institueretur speciale remedium, & adjutorium gratiæ, quod factum fuit elevando contractum matrimoniale ad rationem Sacramenti, quamvis hæc elevatio & practica significatio

ficatio gratiæ potius ex traditione, quam claris verbis Scripturæ probari possit, cum verba Apost. prius citata commodè possint explicari de Matrimonio etiam in infidelitate contractis, quæ tamen practica sanctificantis gratiæ signa non erant, undè magis ad verbum Dei traditum, quam scriptum pertinet, quandonam autem contractus matrimonialis à Christo ad rationem Sacramenti fuerit elevatus, incertum est; aliqui volunt Sacramentum hoc fuisse institutum eo tempore, quando Christus nuptiis interfuit in Cana Galileæ: quia sicut secundum plures Baptismus fuit institutus à Christo, quando Christus à Joanne baptizatus aquas sanctificavit, ita Matrimonium institutum fuit, quando Christus illud suâ præsentia & miraculo conversionis aquæ in vinum (quo significari potuit elevatio Matrimonii ad esse Sacramenti) honoravit, alii Matrimonium institutum volunt intrâ illos quadraginta dies, qui intercedunt resurrectionem inter & ascensionem Domini: quia juxta communem DD. sententiam, tunc Apostolis ea à Christo tradita & instituta fuerunt, de quorum institutione nullum aliud determinatum tempus ex historia evangelica desumi potest. Dixi supra in probatione primæ conclusionis: Matrimonium Christianorum: quia Matrimonium unius fidelis cum altera parte infideli non est Sacramentum: quia non nisi fidelium contractus matrimonialis elevatus fuit ad esse sacramentale, contractus autem essentialiter includit consensum plurium: ergo nisi uterque sit fidelis contractus matrimonialis non erit Sacramentum.

*Obj. 1.* Matrimonium primorum parentum æque significabat conjunctionem inter Christum & Ecclesiam, quam Matrimonium fidelium: quia in Matrimonio duplex conjunctio viri cum muliere

considerari potest, una est animorum, quæ inter conjuges maxima esse debet, & explicatur illis verbis Scripturæ Gen. 2. *quamobrem relinquet homo patrem suum & matrem suam & adharebit uxori suæ*, posterior conjunctio est corporum, quæ fit per actum conjugalem & illis verbis exprimitur: *& erunt duo in carne unâ*; prior conjunctio conjugum significat illam Christi cum Ecclesia conjunctionem, qua eam ut sponsam diligit. Posterior autem eam, quâ eidem Ecclesiæ sponsæ suæ in utero virginis per mysterium incarnationis quasi secundum carnem copulatus fuit, quæ omnia tam bene reperiuntur in Matrimonio primorum parentum, quam in matrimoniis christianorum.

R. Matrimonium primorum parentum æque significabat conjunctionem Christi cum Ecclesia speculative C. practice N. in novo autem testamento Matrimonium christianorum etiam practice significat conjunctionem Christi cum Ecclesia, in quantum secum adfert ipsam gratiæ sanctificantis participationem, quam non conferebat Matrimonium ante novam legem.

Obj. 2. Sacramentum debet efficere illud, quod significat, atqui Matrimonium non efficit illud, quod significat: ut enim est dictum, significat conjunctionem Christi cum Ecclesia, illam autem non efficit.

R. Negando quod Sacramentum illa omnia efficere debeat quæ significat: Theologi enim in Sacramento tria distinguunt, Sacramentum tantum, rem tantum, rem & Sacramentum simul, in presenti Sacramentum tantum sunt actus externi mutuum consensum & indissolubilitatem significantes, res & Sacramentum simul est obligatio, quæ nascitur ex illis actibus virum inter & uxorem, sive est vincu-

vinculum Matrimonii, quod significatur per verba & significat indissolubilem unionem Christi cum Ecclesia, res tantum in hoc Sacramento est duplex una causata & significata nempe gratia, quæ causatur & significatur per hoc Sacramentum, & nihil ulterius significat, altera est significata & non causata nempe unio Christi cum Ecclesia, quæ significatur, non autem causatur per Sacramentum Matrimonii. Undè dicitur practicè significare conjunctionem Christi cum Ecclesia: quia verè significando causat aliquam cum Deo per gratiam sanctificantem conjunctionem.

*Obj. 3.* Si Matrimonium sit Sacramentum est præstantius virginitate: cum status virginalis non sit Sacramentum.

*R.* Matrimonium secundum quid esse præstantius virginitate, non ex natura rei, sed ex Christi benignitate, qui illud elevavit ad rationem Sacramenti & gratiam sacramentalem contrahentibus Matrimonium addidit; quâ gratiâ tamen majorem accipiunt illi, qui amore Christi carnale Matrimonium contemnunt & vovent virginitatem, quia teste Apostolo 1. Corinth. 7. *qui Matrimonio jungit virginem suam benè facit, & qui non jungit, melius facit.*

*Obj. 4.* In contractu Matrimonii licitè fit pactum de solvendâ dote, quod non liceret, si esset Sacramentum: quia in administratione Sacramentorum pacisci de pretio est simonia.

*R.* Quia Matrimonium non tantum habet ratione Sacramenti, sed etiam contractûs (ipse enim contractus civilis est à Christo ad rationem Sacramenti elevatus salvâ ratione contractûs) pecunia quæ pro dote solvitur, non datur intuitu Sacramenti, sed intuitu contractus civilis propter onera Matrimonio

monio annexa ; ut sustentandi uxorem &c. quæ sunt pretio æstimabilia.

*Obj. 5.* Ecclesia non potest mutare essentialia Sacramenti, de facto autem mutavit essentialia Matrimonii : quia legibus suis effecit, ut irrita sint Matrimonia inter certas personas contracta, quamvis ipsæ in Matrimonium consentiant ; ergo Matrimonium non est Sacramentum.

*R.* Ecclesiam non mutare essentialia Sacramenti matrimonii formaliter sed tantum materialiter, materia enim & subjectum hujus Sacramenti sunt personæ legitimæ, quæ autem sint personæ legitimæ, Christus non statuit, sed Ecclesiæ statuendum reliquit, quare Ecclesia non facit, ut personæ legitimæ non sint materia Sacramenti matrimonii, quod esset mutare materiam formaliter, seu mutare substantiam materiæ, sed Ecclesia suis decretis facit, ut Personæ aliàs legitimæ non sint impostero legitimæ ad contrahendum matrimonium, quod est mutare materiam materialiter.

## Q U Æ S T I O II.

*An ratio contractus possit à ratione Sacramenti separari?*

**D**ICO. Actus exteriores & verba exprimentia consensum directè faciunt nexum quendam, qui est Sacramentum matrimonii. S. Th. in suppl. Q. 42. A. 3. ad 2.

Ex quo textu eruitur, quod hoc ipsum sufficit, ut matrimonium fidelium sit Sacramentum, quod sufficit, ut sit verus & legitimus contractus, ità ut ratio Sacramenti non sit separabilis à ratione contractus in matrimonio fidelium, ac non possit baptizatus cum baptizata contrahere matrimonium, inquantum est contractus validus, quin etiam suscipiant Sacramentum.

tum. Licet verò nihil in hoc dubio certi habeatur : quia dependet à quæstione facti , quæ inter Theologos in utramque partem controvertitur : Nempe an Christus voluerit rationem Sacramenti inseparabiliter esse connexam cum ratione contractûs, dum contractum matrimonialem baptizatorum elevari ad rationem Sacramenti, at tamen videtur verius, quod Christus instituens hoc Sacramentum non reliquerit in beneplacito baptizatorum : an contrahentes matrimonium velint inire purum contractum an simul suscipere Sacramentum ; quamvis enim positio contractûs pendeat à voluntate fidelium contrahentium , eo tamen posito , non pender à voluntate vel beneplacito fidelium ratio Sacramenti , sed eo ipso quo contractus ejusmodi legitimè celebratur, statim ex Christi institutione ei adhæret ratio Sacramenti , unde nec speculative videntur posse istæ duæ rationes separari à fidelibus , quia tota essentia matrimonii, ut est Sacramentum consistit in legitimo fidelium contractu, quo jus in mutua corpora sibi tradunt & acceptant. Neque Concilia definiunt, quod matrimonium inter fideles contractum sit Sacramentum , restringunt suam doctrinam , sed indefinitè loquuntur , debuissent autem restrictè loqui , si matrimonia fidelium possint esse vera matrimonia, ut non essent Sacramenta. Accedit, quod omnia matrimonia fidelium consummata non nisi solâ morte dissolvantur , si verò essent aliqua, quæ non essent Sacramenta, sed puri contractus, non potest adferri ratio , quare magis sint insolubilia quam matrimonia infidelium, quæ etiam valent in ratione contractûs.

Neque possunt practicè separari : tum ex hâc ratione à posteriori : si posset separari ratio Sacramenti à ratione contractus, liceret fidelibus celebrare matrimonium in ratione contractûs & non in ratione Sacramenti :



menti : nulla enim lex id prohibens ostendi potest. Tum ex hoc fundamento vel fideles ineuntes matrimonium noverunt illud à Christo esse elevatum ad rationem Sacramenti, vel non, si non sciant vel non credant matrimonium esse Sacramentum, intendendo inire verum matrimonium etiam intendunt suscipere Sacramentum: quia intendunt facere, quod fideles ineuntes matrimonium solent facere; hi suscipiunt Sacramentum, ergo illi verum suscipiunt Sacramentum, sicut, qui non crederet Baptismum esse Sacramentum, si baptizaret intendens facere, quod facit Ecclesia, verè baptizaret; vel si credant matrimonium à Christo esse elevatum ad rationem Sacramenti, sed expressè non intendant aut non velint suscipere Sacramentum, sed solum inire contractum Civilem matrimonii, & tunc tamen etiam verum Sacramentum suscipiunt licet sacrilegè, quia reverà ponunt & suscipiunt illud, quod Christus ad esse Sacramenti elevavit, non obstante intentione contrariâ, quia quando duæ intentiones contrariæ in eodem subjecto pro eodem tempore concurrunt, illa valet, quæ est efficacior, illa autem est efficacior, quam in actu exercito exequor, atqui hic sunt duæ intentiones contrariæ suscipiendi Sacramentum & non suscipiendi Sacramentum, habetur enim intentio ineundi contractum, qui est à Christo independentè à nostrâ voluntate elevatus ad rationem Sacramenti, & habetur etiam intentio non suscipiendi Sacramentum, ut supponitur; inter quas contrarias voluntates est efficacior intentio suscipiendi Sacramentum, quia de facto & in actu exercito ineunt contractum, qui à fidelibus iritus ex institutione Christi est Sacramentum, idem esset in eo, qui intenderet suscipere Sacramentum matrimonii, non tamen vellet inire contractum, si sciret Sacramentum matrimonii consistere in contractu. Accedit, quod

de

de Sa  
ment  
facere  
institu  
ci non  
facit Ec  
Obj.  
presè t  
ret legi  
ad con  
lis volu  
ri requ  
ctum e  
validè  
ment  
confe  
ciend  
tenti  
B  
quia  
cro  
ex it  
tant  
din  
tiar  
fac  
in  
cur  
Sac  
con  
Sacr

de Sacramentis in genere dictum est, ad valorem Sacramenti sufficere, quod minister Sacramenti intendat facere seriò omnia illa, quæ facit Ecclesia vel Christus instituit; non obstante contrariâ intentione inefficaci non conficiendi Sacramentum, non faciendi quod facit Ecclesia.

*Obj.* Si quis vellet assumere Ordinem sacrum expressè tamen nollet se obligare voto castitatis, maneret legitimè ordinatus, quamvis non foret obligatus ad continentiam ex voto: quia noluit votere, qualis voluntas vel intentio necessariò ad obligationem voti requiritur; ergo qui vult inire matrimonii contractum expressè tamen non vult suscipere Sacramentum, validè quidem contrahit non tamen conficit Sacramentum; quia non minus ad administrationem vel confectionem Sacramenti requiritur voluntas conficiendi Sacramentum, quam ad votum voluntas vel intentio votendi.

*R.* Concesso ant. negando conseq. Disparitas est: quia votum non est ex jure divino annexum Ordini sacro inseparabiliter; qualiter contractui matrimoniali ex institutione Christi est annexa ratio Sacramenti, sed tantum ex statuto Ecclesiæ votum annectitur sacro Ordini, Ecclesia autem circà Sacramentorum substantiam nil potest immutare. Hinc voluntas suscipiendi sacros Ordines non est voluntas suscipiendi illud, quod in re est obligatio voti, sicut in nostro casu.

*Obj. 2.* Matrimonia per Nuntios, litteras, Procuratores contracta sunt veri contractus, sed non sunt Sacramenta.

*R.* Negando subsump. Si enim valeant in ratione contractûs, talia matrimonia etiam valent in ratione Sacramenti, de quo

QUÆS.

*An Matrimonium per Procuratorem sit validum?*

**D**ICO. *Conjunctio matrimonialis fit ad modum obligationis in contractibus materialibus S. Th. in suppl. Q. 45. A. 2. O.*

*Explico*: Sicut quilibet contractus ita & matrimonialis per Procuratorem, qui habet conditiones à jure requisitas, initus valet tum in ratione contractus tum in ratione Sacramenti.

*Prima Pars patet*: valet enim matrimonium in ratione contractus, si adsint omnia ad contractum requisita, ad contractum autem sufficit, ut Personæ habiles in idem mutuo consentiant externè suum consensum manifestando, quod sufficienter fit etiam per Procuratorem, ergo etiam contractus matrimonii taliter iniri potest per Procuratorem, cujus requisita supra ex Cap. Procurator fin. de Procurat. in 6. expositæ sunt.

*Secunda Pars*: quod matrimonium per Procuratorem contractum etiam valeat in ratione Sacramenti.

*Probat* 1. Quia Christus Dominus non mutavit materiam contractus matrimonii, quando illud elevavit ad rationem Sacramenti, contractus autem inter absentes per Procuratorem iniri potest; ergo.

2. Si talis contractus non esset Sacramentum, debuisset hoc declarari per Ecclesiam, quando volebat in Con. Trid. necessariam de Sacramento matrimonii doctrinam tradere; atqui in illo Concilio absolutè declarantur omnia legitima fidelium matrimonia esse Sacramenta, cum tamen necessarium fuisset excipere matrimonia per Procuratores contracta, cum plerumque magnates absentes per Procuratores contrahant. Adde, quod talia matrimonia, si non essent Sacramenta

menta, non pertinent ad forum Ecclesiasticum: Judices verò Ecclesiastici indifferenter etiam de matrimoniis per Procuratores contractis cognoscunt.

*Obj.* Nullum Sacramentum potest administrari absenti, ut patet in singulis, ita quidem, ut pœnitentia nequidem, quamvis sit Sacramentum institutum per modum iudicii, administrari possit absenti; ergo matrimonium per Procuratorem contractum inter absentes non est Sacramentum.

*R.* Antecedens de aliis Sacramentis est verum, sed de matrimonio est falsum, eò quod etiam per litteras Nuntium vel Procuratorem contractum est verum Sacramentum conferens gratiam eo instanti, quo per Procuratorem contrahitur, non in ipso Procuratore, sed in eo, cujus iussu & cujus nomine Procurator matrimonium contrahit; disparitas autem inter cætera Sacramenta & matrimonium est, quod hoc sit Sacramentum, quod simul est contractus, ideoque possit absenti administrari, sicut potest cum absente iniri contractus, alia autem Sacramenta habent materiam & formam, quæ non potest applicari nisi subjecto, quod præsens est: in ipso quoque pœnitentiæ Sacramento forma essentialis: *absolvo te*: de absente verificari non potest.

*His non obstat*: quod principalis contrahens per Procuratorem, aliquando tempore contractus dormiat, & consequenter si sit in statu disgratiæ, Sacramentum indignè & sacrilegè suscipiat, & ità dormiens mortaliter peccet: hoc enim non est inconveniens: nam imprimis Sacramentum in dormiente potest causare gratiam: si sit dispositus: ut patet in Sacramento extremæ Unctionis, quod confertur dormienti somno lethargico. Unde quia consensus dormientis habitualiter perseverat, & per Procuratorem velut instrumentum vivum exprimitur, illo tempore, quo

contrahitur, recipit effectum effectum gratiæ ille, qui per Procuratorem contrahit, modò sit dispositus, ex quo sequitur, quod ille, qui se componit ad fornum in statu disgratiæ eo tempore, quo conijcere potest, sibi conferendum esse Sacramentum, peccet mortaliter exponendo se periculo recipiendi Sacramentum indignè.

### QUÆSTIO IV.

*Qua materia & forma hujus Sacramenti & quis minister?*

**D**Uplex est materia cujuslibet Sacramenti remota videlicet illa res, quæ adhibetur, & proxima ipsa rei applicatio, forma verò est determinativa hujus applicationis ad esse Sacramentale, minister est, qui formam materiæ applicat.

**DICO 1.** *Verba, quibus consensus matrimonialis exprimitur, sunt forma hujus Sacramenti. . . Sicut pœnitentia non habet aliam materiam, nisi ipsos actus sensui subjectos, qui sunt loco materialis elementi; ita est de matrimonio. S. Th. in suppl. Q. 42. A. 1. ad 1. & 2.*

*Explico:* materia remota vel circà quam in Sacramento matrimonii, sunt corpora contrahentium; materia proxima & ex quâ, & forma sunt sibi invicem verba seu signa, quibus consensus Conjugum exprimitur secundum diversitatem rationum;

*Prima Pars probatur:* Christus contractui matrimonii ex natura suâ inviolabili solum addidit dignitatem Sacramenti; ergo materia circà quam hujus Sacramenti est eadem, quæ est materia contractus; atqui contractus matrimonialis materia circà quam sunt corpora contrahentium mutuò tradenda, sicut materia cujuslibet contractus dicitur illa res, quæ per contractum traditur & acceptatur.

*Secunda Pars probatur* : in verbis contrahentium est expressio mutuae traditionis, quâ quilibet tradit alteri sui corporis potestatem, & secundum hoc dicitur materia: quia quod est determinabile, habet se per modum materiae; traditio autem est imperfecta & inefficax, donec acceptetur & consequenter per accidentem acceptationem traditio perficitur & determinatur, ideoque expressio mutuae acceptationis, quâ quilibet acceptat traditionem sibi per alterum factam, habet se per modum formae: quia determinans materiam est forma; ergo utrimque verba sive quicumque actus exteriores sensibiles exprimentes consensum internum sunt materia, quatenus important traditionem, & sunt forma in quantum acceptationem important; traditio enim per illa signa vel per verba expressa sensibilis facta, cum sit inchoatus & imperfectus adhuc contractus, habet se per modum materiae determinabilis & perfectibilis, acceptatio autem sensibilis facta similiter per verba habet se tanquam forma perficiens & complens contractum.

*Obj. 1.* Juxta Concil. Florent. omnia Sacramenta constant rebus & verbis, rebus tanquam materia, & verbis tanquam forma; ergo praeter verba contrahentium debet assignari aliquid in matrimonio, quod sit res.

✠ Mutua traditio verbis facta est quid informe & determinabilis: nullum enim effectum sortitur, donec accedat acceptatio, & sic dicitur res, & se habet per modum materiae; mutua vero acceptatio: quia complet & perficit traditionem, habet se per modum formae & de hac dici potest quod sint verba formae: cujus ratio est, quod cum verba de se sint instituta ad significandum, res autem sunt de se determinatae ad essendum & per accidens tantum assumantur ad significandum, omne

determinativum Sacramenti in esse signi bene dicitur verbum, & determinabile dicitur res.

*Obj. 2.* Idem respectu ejusdem non potest habere rationem materiæ & formæ etiam secundum diversas rationes, nam alias idem à parte rei esset forma suæ formæ & materia suæ materiæ, & consequenter esset causa & effectus in eodem genere causæ, atqui si traditio & acceptatio sint materia & forma Sacramenti matrimonii, ad summum erit distinctio rationis tantum inter materiam & formam hujus Sacramenti: cum mutua traditio reipsâ sit mutua acceptatio: eo ipso enim iisdemque verbis, quibus una Pars significat, se tradere corpus suum alteri, etiam significat se vicissim traditionem alterius acceptare, sicut econtra eo ipso, quo altera Pars significat se acceptare corpus alterius, etiam significat se vicissim tradere corpus suum.

*R.* Quamvis idem secundum diversas rationes sit materia & forma in hoc Sacramento v.g. consensus viri, in quantum est traditio, habet rationem materiæ, in quantum acceptatio habet se per modum formæ, idem est de traditione uxoris; attamen consensus viri & mulieris distinguitur realiter ab illo, respectu cuius se habet per modum materiæ & formæ: nam traditio viri est partialis materia, respectu cuius partialis forma est acceptatio mulieris, & traditio uxoris est partialis materia, respectu cuius rationem formæ habet acceptatio viri; patet autem, quod traditio viri distinguatur realiter ab acceptatione uxoris, & traditio uxoris realiter distinguatur ab acceptatione viri.

DICO 2. *Sacramentorum... causa secunda sive instrumentales sunt materiales operationes ex divinâ institutione efficaciam habentes: Et sic consensus in matrimonio est causa S. Th. in suppl. Q. 45. A. 1. ad 1. Sive ministri Sacramenti matrimonii sunt*

illi, qui contrahunt, sive consensum matrimonialem ponunt.

*Probatur*: contra graves quosdam authores, qui sustinent, quod minister hujus Sacramenti sit Sacerdos ejusque verba sint forma, materia autem sint verba contrahentium, qui contrahentes sine ministro vel Sacerdote contractum quidem Civilem matrimonii conficiant, non tamen Sacramentum matrimonii;

1. Christus instituit hoc Sacramentum juxta naturam contractus matrimonialis: rationem enim Sacramenti solum superaddidit contractui matrimoniali, ut patet ex Conciliis, quæ dum absolute definiunt matrimonium esse Sacramentum, non plus requirunt ad substantiam Sacramenti, quam requiratur ad veritatem contractus matrimonialis, sic Florentinum in decreto unionis, ubi postquam singulorum Sacramentorum materiam & formam & ministrum explicasset de matrimonio dicit: *Septimum est Sacramentum matrimonii, causa efficiens matrimonii est mutuus consensus per verba de presenti expressus*: ergo idem est minister Sacramenti matrimonii, qui est minister vel causa efficiens contractus matrimonialis; atqui ministri efficientes contractum sine dubio sunt ipsi contrahentes, vel illi qui contrahunt & obligationem in se mutuò suscipiunt, ergo iidem sunt etiam ministri hujus Sacramenti.

2. Ille est minister cujusque Sacramenti, qui formam Sacramentorum profert, quibus Sacramentum perficitur; atqui ipsi contrahentes proferunt formam, sive immediate per se ipsos sive mediate per Procuratorem.

3. Sacerdos assistens cum testibus solemniter matrimonio, quamvis improprie & accidentaliter minister dici possit, quatenus confirmat & ratificat traditionem & acceptionem contrahentium, dum ex præ-



scripto Tridentini dicit: *ego vos conjungo*: id est: ego vos conjunctos declaro, confirmo & benedico auctoritate Ecclesie in nomine Patris &c. attamen simpliciter & proprie minister matrimonii dici non potest: cum olim matrimonia quælibet, & hodiè in locis ubi non est promulgatum Tridentinum, aut ubi nullus est Parochus, aut non datur tutus accessus ad Parochum ratione hæresis, matrimonia contracta sine Parocho aut alio Sacerdote subsistant præsentia ergo Parochi tantum requiritur ex præscripto Tridentini tanquam conditio & solemnitas necessaria ad valorem Sacramenti; neque Sacerdos assistens proferre formam necessariam Sacramenti, sed etiamsi nil omnino diceret, imò licet positivè contradiceret, adhuc validum matrimonium foret tam in ratione contractus quam in ratione Sacramenti.

*Obj. 1.* Matrimonium utpote res sacra, debet per formam sacram constitui; verba autem contrahentium sunt profana, adeoque nequeunt esse forma hujus Sacramenti, & consequenter nec contrahentes ministri; e contra autem verba Sacerdotis, quæ præscribit Trident. *Ego vos conjungo &c.* sunt verba sacra sacram significationem habentia, & cum sint vera, illud efficiunt, quod significant; Parochus ergo illa verba proferens non conjungit sponfos in matrimonio sub ratione contractus considerato; antequam enim Sacerdos illa verba proferat, jam sponfi per consensum utriusque partis exterius manifestatum contractum matrimonii iniverunt, sed conjungit illos in matrimonium sub ratione Sacramenti, ideoque quamvis non sit minister contractus matrimonii, est tamen minister Sacramenti, quamvis tamen etiam ad valorem contractus post Tridentinum requiratur, ita ut Parochus præsens, quando sponfi contrahunt, per solam assi-

sten.

DE MATRIM. INQUANTUM EST SACRAM. SOE  
stentiam & præsentiam det valorem Matrimonio in  
ratione contractûs in locis, ubi viget Trident. quate-  
nus autem assignata profert verba post contractum  
Matrimonii, efficit conjugium sacramentale, id  
est: facit, ut ille contractus habeat rationem Sa-  
cramenti & gratiam conferat, quâ conjuges spiri-  
tualiter jungantur, & se invicem castè diligant.

2. Ad palmarium hoc argumentum: quod Chri-  
stus dominus contractum Matrimonii elevando ad  
rationem Sacramenti ex contractu profano fecerit  
contractum sacrum, ideoque illa verba contrahen-  
tium, quæ profanum contractum constituunt in  
ratione contractûs profani, modo elevata à Chri-  
sto domino constituent contractum sacrum in ratio-  
ne Sacramenti, & sic sunt verba sacra id est: vim  
habentia aliquem effectum gratiæ sanctificantis in  
animâ producendi, licet non sint à sacra personâ pro-  
lata; cæterum verba Sacerdotis declarant solum con-  
junctionem factam per mutuum utriusque con-  
sensum.

Obj. 2. Verba illa: *Ego vos conjungo in matrimo-  
nium*: à Parocho prolata non possunt absque apertâ  
torsione intelligi in hoc sensu: ego vos declaro junctos;  
sicut in forma absolutionis pœnitentiæ verbum: *absol-  
vo*: perperam exponeretur in hunc sensum: ego te  
declaro absolutum.

2. Non posse alium verborum sensum esse, quam  
ille, qui est adductus, patet ex eo, quod certum sit  
matrimonium esse validum, etiamsi Parochus non  
pronuntiet ista verba, imò reclamet; modò cum testi-  
bus requisitis audiat conjugum consensum.

*Nec dicas*: matrimonia clandestina in locis, ubi  
Trident. non viget, & matrimonia solemnia in locis  
ubi Trident. est receptum, in præsentia Parochi &

Parochus nihil dicente celebrata valida esse in ratione contractus, non tamen in ratione Sacramenti.

*Nam contra:* Trid. sess. 24. Can. 1. definit, absque ullâ exceptione matrimonia Christianorum esse Sacramenta, debuisset autem excipere matrimonium Clandestinum, si matrimonii minister ex institutione Christi Parochus foret, item eâdem sess. de reformat. matrim cap. 1. declarat, Clandestina matrimonia libero consensu contrahentiû facta fuisse rata & vera matrimonia, quamdiu Ecclesia ea irrita non fecit, matrimonia autem dicuntur rata ratione Sacramenti ut declaravit Innocentius III. in cap. quanto 7. de divort. asserendo matrimonium infidelium esse quidem verum sed non ratum seu omnino indissolubile eò quod non sit Sacramentum.

*Obj. 3.* Ante Trid. copula carnalis supplebat vices verborum, ita ut, quando sponsi post sponsalia exercebant copulam carnalem, eo ipso sponsalia de futuro transirent in sponsalia de presenti; atqui planè absurdum est dicere, quod actus ille, qui etiam tunc erat illicitus, nomine & vice Christi fuerit exercitus, quod tamen sequeretur, si conjuges essent ministri hujus Sacramenti & manifestando exterius suum consensum applicarent formam Sacramentalem materiæ.

*R.* Moraliter impossibile est, ut sponsi de futuro copulam affectu maritali factam non inducant per verba significantia, quod in eam affectu maritali consentiant; si tamen in aliquo casu contingeret, ut ipsa copula foret primum signum mutui consensus in matrimonium, non foret absurdum dicere, quod copula illa in ratione signi mutui consensûs concurreret ad hoc Sacramentum.

*Obj. 4.* In omnibus Sacramentis, quæ in usu consistunt, semper minister est divisus à suscipiente, & formam nomine Christi & Ecclesiæ tanquam minister Eccle-

DE MATRIM. INQUANTUM EST SACRAM. 503  
Ecclesiæ applicat ad materiam; ergo & in hoc Sacra-  
mento

R. Negando conseq. disparitas inter alia & hoc Sa-  
cramentum est, quod hoc Sacramentum consistat in  
ipso conjugum contractu à Christo elevato ad esse Sa-  
cramenti, eidem autem sunt, qui contrahunt & ex  
contractu obligantur, quod non contingit in aliis Sa-  
cramentis.

Obj. 5. S. Th. 2. 2. Q. 100. a. 2. ad 6. dicit: *Se-  
cundum jura prohibetur, ne pro benedictione nuptiarum  
aliquid exigatur*, cujus hanc dat rationem: quia ma-  
trimonium est Ecclesiæ Sacramentum; ergo censet S.  
D. quod benedictio sacerdotalis sit pars hujus Sacra-  
menti, non autem est alia, quam forma.

R. De mente S. Th. vix dubitari posse, nam in 4.  
dist. 26. Q. 2. a. 1. ad 1. ita aperte docet: *Verba, qui-  
bus consensus matrimonialis exprimitur, sunt forma  
hujus Sacramenti, non autem benedictio sacerdotis,  
quæ est quoddam Sacramentale.*

Colliges 1. Quod unus contrahens in altero ut mi-  
nister causet gratiam sive immediatè, sive medio Pro-  
curatore: quia quando per Procuratorem matrimo-  
nium contrahitur, Procurator non est minister; sed  
principalis, qui dedit potestatem contrahendi, & cujus  
nomine Procurator consensum exprimit.

Colliges 2. Quod quando contrahentes sunt in pec-  
cato mortali duplex peccatum committant in celebra-  
tione matrimonii: unum: quia Sacramentum in statu  
peccati mortalis recipiunt, quod est mortale juxta om-  
nes: quia Sacramentum indignè suscipiunt & obicem  
gratiæ ponunt; alterum: quia ut ministri indignè con-  
currunt ad administrationem Sacramenti, quod secun-  
dum aliquos est solum veniale: quia quamvis sint mi-  
nistri non tamen sunt ministri ad hoc specialiter conse-  
crati. Secundum doctrinam S. Th. videntur mortali-

504 DISPUTATIO XLVII.  
ter peccare quia ut docet S. Th. 3. p. Q. 64. a. 6. O.  
*Non est dubium, quin mali exhibentes se ministros  
Christi & Ecclesie in dispensatione Sacramentorum,  
peccent. Et quia hoc peccatum pertinet ad irreveren-  
tiam Dei & contaminationem Sacramentorum quan-  
tum ex parte ipsius peccatoris ... consequens est, quod  
talo peccatum ex genere suo sit mortale.*

## DISPUTATIO XLVII.

### *De Consensu Contrahentium.*

**Q**uia matrimonium secundum dicta est verus con-  
tractus, quo corpora contrahentium ex pro-  
pria ipsorum voluntate in potestatem alterius tran-  
seunt, hinc matrimonium ut loquitur Alex. III. in cap.  
cum locum 14. de sponsal. & matr. solo consensu con-  
trahitur. Unde fit

### QUESTIO I.

*An matrimonium possit fieri sine consensu & qualis  
requiratur?*

**D**ICO I. *Expressio verborum sine interiori consen-  
su matrimonium non facit. S. Th. in suppl. Q.  
45. a. 4. O.*

*Probatur: Non facit matrimonium, nisi verus  
consensus: quia sine vero consensu non subsistit con-  
tractus matrimonii, atqui consensus solum verbis ex-  
pressus non est verus sed tantum fictus consensus; fi-  
ctus autem consensus non est consensus; ergo non fa-  
cit contractum in foro conscientiae, quod addo: quia  
in foro externo, si quis diceret se fictè contraxisse, non  
facile ei crederetur, undè talis fictè consentiens regu-  
larityer semper teneretur postea verum consensum elicere:  
quia aliàs pari innocenti graviter noceret, quia im-  
pedit illum, tum ne aliud matrimonium contrahere  
possit (Ecclesia enim præsumat prius matrimonium esse  
verum)*